

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 125/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

225/2009. (VIII. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **p.-i lakos panaszos**¹ 2009. március 11-én előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 5-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a P.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos nő az őt ért közlekedési balesettel összefüggő, 2009. március 4-én foganatosított rendőri intézkedések (igazoltatás, előállítás) miatt terjesztette elő panaszát a Testülethez 2009. március 11. napján.

I.

A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint a panaszos 2009. március 4-én 11 óra 30 perc körül barátjával – aki szintén panasszal fordult a Testülethez – gyalogosan haladt P. város E. utcájában, amikor az egyik kereszteződésnél eléjük

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

fordult egy kombi személygépkocsi. A panaszos és barátja a gépkocsi mögött akart átmenni az úttesten, amikor az visszagurult. A panaszos szóvá tette a vezetőnek, hogy jobban vigyázzon, mert majdnem elütötte őket. A gépkocsi vezetője szidalmazni kezdte a panaszoszt, majd továbbhajtott néhány méterre. Ekkor a panaszos és barátja ismét a jármű mögött akartak átjutni az út túloldalára – ahol a panaszos lakása van –, de a vezető újra tolatni kezdett és a panaszos bal lábfejeére ráhajtott a gépkocsi hátsó kerekével.

A panaszos kezével a hátsó szélvédőre csapott, hogy a vezető észrevegye, mit tett és álljon meg. Az ütés következtében a szélvédő betört. A vezető csak ekkor szállt ki a gépkocsiból, és vitatkozni kezdett a panaszossal és barátjával arról, hogy ki a hibás.

Néhány perc elteltével megérkezett a helyszínre egy szolgálati gépkocsi, és az abból kiszálló rendőrök azt mondták, már messziről látták, hogy a panaszos törte be a gépjármű szélvédőjét.

A rendőrök – az intézkedés tényének és céljának közlése mellőzésével – vitatkozni kezdtek a panaszossal és barátjával, illetve tiszteletlenül beszéltek velük. Időközben egy másik rendőrautó is megérkezett a helyszínre, és az abból kiszálló rendőr is flegmán és tegeződve beszélt a panaszossal és a barátjával, aki megkérte a rendőrt, hogy adják meg a tiszteletet a panaszos nőnek.

A rendőrök ezt követően felszólították a panaszos barátját, hogy igazolja magát. A felhívásnak a férfi eleget tett: személyi igazolványát és lakcímkártyáját átadta, egyidejűleg azonban kérte, hogy a rendőrök is azonosítsák magukat, de a kérésnek azok nem tettek eleget. A Lada Nivából kiszálló r. törzsőrmester járőr ekkor a panaszos barátja elé állt és megvetéssel azt mondta neki, hogy ”te mocskos proli”.

A panaszos barátja – miközben kezét felemelte és saját arca felé mutatott – azt válaszolta, hogy „a prolik építették fel az országot”. A rendőr a férfi gesztikulálását úgy értékelte, hogy kezét akart emelni rá, ezért torkon ragadta, majd a következő pillanatban mindhárom rendőr lefogta őt, kirúgták a lábát, és az egyik kezét megbilincseltek. A panaszos barátja a másik kezével az úttestet és a járdát elválasztó korlátláncba kapaszkodott, mert a feje már az úttest és a járda között volt, s közben az egyik rendőr fojtogatta.

Eközben a panaszos mobiltelefonon felhívta házi orvosát, hogy lábsérülésével hozzá vagy a kórházba menjen.

Az egyik rendőr a panaszosztól is kérte a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját, amit ő át is adott. Ekkor a rendőr a panaszos elé állt és azt

mondta neki, hogy megkarmolta őt. A panaszos szerint nem történt és nem is történhetett meg, amit a rendőr állított, mert nem a rendőr közelében állt.

A rendőrök mentőt hívtak a panaszoshoz. Amikor a mentőautó megérkezett, az abból kiszálló mentős beültette a panaszost, megnézte a lábát és a baleseti sebészetre szállította, ahol öt rendőr „vigyázott rá”: a három intézkedő – akik szintén bementek az orvoshoz, mondván, hogy egyiküket a panaszos megkarmolta – és két további rendőr.

A Testület rendelkezésére bocsátott orvosi leletek szerint a panaszos bal bokája megzúzódott, a lábhát rész megduzzadt.

A panaszosnak az orvosi vizsgálatát követően gyalogosan kellett bemennie a rendőrkapitányságra, ahol megszondáztatták – okát nem közölték, csak annyit mondtak, hogy „az a panaszos érdeke” – amelynek eredménye negatív lett. Azt követően pedig a rendőrkapitányság emeletén 11 óra 45 és 15 óra 30 perc között meghallgatására került sor. A panaszos – állítása szerint – csak a fogvatartásáról kapott írásos dokumentumot, a meghallgatásáról azonban nem.

A panaszos előadta továbbá, hogy vele szemben garázdaság vétsége és hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt büntetőeljárás indult, ő pedig feljelentést tett a gépkocsi vezetőjével szemben a közlekedési baleset miatt, amely eljárás azóta is folyamatban van.

A panaszos a rendőri intézkedésekkel összefüggésben sérelmesnek tartotta magát a rendőri fellépést – azt, hogy a rendőrök nem azonosították magukat (névvel, azonosító jelvényvel, szolgálati igazolvánnyal) és nem közölték az intézkedés tényét és célját –, annak okszerűtlenségét; továbbá azt, hogy noha közlekedési balesetet szenvedett, nem úgy bántak vele mint sértettel, hanem mint egy bűnözővel. Ezért kérte a panaszos a Testülettől ügyének vizsgálatát.

II.

A Testület az ügy érdemi kivizsgálása érdekében felvilágosítást kért a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatától arról, hogy kik voltak a panaszossal szemben intézkedő rendőrök, továbbá arról is, hogy a rendőri intézkedésekkel összefüggésben milyen rendőrségi dokumentumok keletkeztek.

A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának megbízott vezetője tájékoztatta a Testületet arról, hogy a panaszolt intézkedést a P. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztályának három beosztottja, a Körzeti Megbízotti Alosztály egy r. törzsőrmestere és egy r. főtörzsőrmestere, valamint a Közlekedésrendészeti Alosztály egy r. törzsőrmestere fogatosította.

Az Ellenőrzési Szolgálat az alábbi dokumentumokat bocsátotta a Testület rendelkezésére:

- az intézkedést foganatosító rendőrök 2009. március 4-én készített jelentését,
- az előállítás végrehajtásáról szóló, 2009. március 4-én kelt jelentést, amely a parancsnoki véleményt és kivizsgálást is tartalmazza,
- előállítás időtartamáról szóló igazolást,
- a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztályának ügyeletes tisztje által 2009. március 4. napján készített feljegyzését,
- a P.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya által 2009. március 4. napján tartott szemle jegyzőkönyvét,
- a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályának intézkedő r. törzsőrmestere által 2009. március 4. napján a panaszossal és barátnőjével szemben tett büntető feljelentést,
- a gépkocsi vezetőjének és utasának a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályán 2009. március 4-én, a baleset bekövetkezési körülményeire nézve tett nyilatkozatát,
- a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály alosztályvezetőjének 2009. április 1-jei keltezésű összefoglaló jelentését a rendőri intézkedés elleni panasz kivizsgálásáról,
- a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály alosztályvezetője által 2009. április 1-jén készített hivatalos feljegyzést a gépkocsi vezetője és utasa által tett nyilatkozatokról,
- a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály osztályvezetője által 2009. március 4-én kelt hivatalos feljegyzéseit a panaszos, illetve egy szemtanú által tett nyilatkozatokról,
- a panasz miatt indult közigazgatási eljárásban az intézkedés alá vont személyek (a panaszos és barátja), illetve az intézkedő rendőrök tanúkénti meghallgatásáról készült jegyzőkönyveket,
- a P.-i Rendőrkapitányság vezetőjének 2009. április 1. napján kelt, a rendőri intézkedés elleni panasz elutasításáról szóló határozatát,
- a P.-i Rendőrkapitányság vezetőjének 2009. március 4-én készült jelentését a rendőrök sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak kivizsgálásáról,
- a P.-i Rendőrkapitányság vezetőjének 2009. március 4-én a panaszos és barátja ellen hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt tett feljelentését.

A panaszügy vizsgálata során a panaszos benyújtotta továbbá a gépkocsi vezetőjével szemben 2009. április 9. napján, a P.-i Városi Ügyészségen tett feljelentését; valamint a Veszprémi Nyomozó Ügyészség által a hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt folyt eljárásban 2009. július 3. napján hozott nyomozást megszüntető határozatát.

A rendőrségi, illetőleg ügyészségi dokumentumok a panaszos által előadott tényálláshoz képest az alábbi eltéréseket, illetve kiegészítéseket tartalmazzák.

1) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Körzeti Megbízotti Alosztályának intézkedő r. törzsőrmestere és r. főtörzsőrmestere által készített jelentés szerint az Erkel utcában 2009. március 4-én 11 óra 15 perc körül – szolgálatuk ellátása során – azt észlelték, hogy egy gyalogosan közlekedő nő egy személygépkocsi hátsó szélvédőjének üvegét kiütötte, ezért megálltak és intézkedést kezdeményeztek. A gépkocsiban két személy utazott, és a gépkocsi mögött is két személy tartózkodott. Meghallgatták az érintetteket és megállapították, hogy közlekedési baleseti helyszínelőt igényel az eset.

A gépkocsi utasait és a gyalogosokat szétválasztották a további veszekedés elkerülése érdekében. A jelentés szerint a panaszost és barátját többször fel kellett szólítani, hogy ne kiabáljanak, és ne lépjenek vissza a gépkocsi mögé, mert megváltoztathatják a helyszínt.

A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályának r. törzsőrmestere kb. 11 óra 30 perckor érkezett meg baleseti helyszínelőként. Tájékozódott, majd megkezdte az érintettek igazoltatását és meghallgatását. Közölte a másik két rendőrrel, hogy jelenlétük a továbbiakban nem szükséges. A rendőrök beszálltak a szolgálati gépkocsiba, hogy elhagyják a helyszínt és tájékoztassák az ügyeletet, amikor azt észlelték, hogy a panaszos barátja ismételten hangoskodik és visszamegy a helyszínre. A jelentés szerint a gépkocsi vezetője is megkérte a rendőröket, hogy maradjanak a helyszínen, mert a férfi nagyon agresszíven viselkedik. A rendőrök visszamentek és a panaszos barátját ismételten felszólították, hogy fejezze be a kiabálást, ne akadályozza az intézkedést, és csak akkor beszéljen, ha őt kérdezik, de ő tovább kiabált, kezével hadakozott, és a körzeti megbízott r. törzsőrmester felé közelített. Amikor a panaszos barátja közelebb ért a rendőrhöz – a jelentés szerint –, jobb kezével meglökte annak bal vállát. A további támadás megakadályozása végett a r. törzsőrmester körzeti megbízott a férfi jobb kezét megfogta és megpróbálta a háta mögé feszíteni, majd pedig fojtófogást alkalmazva a földre vitte. A r. törzsőrmester körzeti megbízott – állítása szerint – azért alkalmazott testi kényszert, mert mögötte állt a balesetet okozó gépkocsi, annak vezetője és utasa, így a panaszos mozdulata elől hátrafele nem tudott kitérni. Ezzel egyidejűleg a helyszínelést végző r. törzsőrmester megfogta a férfi bal kezét és szintén testi kényszert alkalmazott.

Mivel a férfi a földre vitel közben jobb kezével megfogta az úttest melletti láncos korlát egyik oszlopát, a r. főtörzsőrmester körzeti megbízott levette a kezét arról, majd a r. törzsőrmester körzeti megbízott a jobb kezére bilincset rakott. A férfin ezen idő alatt mindvégig a földön volt, és – a jelentés szerint – teljesen ellenállt,

jobb kezének megbilincselését követően azonban kijelentette, hogy enged az intézkedésnek és hagyja magát nyugodt körülmények között megbilincselni. Azt követően a férfit a szolgálati gépkocsinhoz támasztották, majd ruházat- és csomagátvizsgálást hajtottak végre.

A jelentés szerint a bilincselés megkezdésekor az addig nyugodtan viselkedő panaszos közelebb lépett a rendőrökhöz, átnyúlt a láncos korláton és megkarmolta a r. törzsőrmester körzeti megbízottat, majd gyorsan visszalépett a járdára, ezért a panaszos is előállításra került.

2) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályának baleseti helyszínelést végző r. törzsőrmestere által készített jelentés az állásfoglalás II. 1) pontjában ismertetett jelentésben foglaltakat a panaszos barátjával szembeni rendőri intézkedések tekintetében kiegészítette; illetőleg azt rögzítette, hogy a panaszos jobb kézzel megütötte az intézkedő r. törzsőrmester körzeti megbízott arcát.

3) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a P.-i Rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására 2009. március 4-én 12 óra 15 perckor egy r. főtörzszászlós megjelent a helyi kórház szakambulanciáján, ahová a mentő beszállította a panaszost, aki hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményével volt gyanúsítható. Az orvosi vizsgálatot követően a r. főtörzszászlós a panaszost a P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály vezetőjének átadta.

A panaszos igazoltatására a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdése szerint került sor, akivel szemben ugyanakkor kényszerítő eszközt nem alkalmaztak. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján (bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy) a panaszost előállították, amely 15 óra 30 perckor szűnt meg.

A jelentés szerint az előállítás okáról szóló tájékoztatás, illetve annak idejéről szóló igazolás kiadásra került.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az igazoltatás jogszerű és szakszerű, az előállítás jogszerű, szakszerű és arányos volt.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos hozzátartozója kiértesítését nem kérte, az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt. Az előállítás 2009. március 4-én 12 óra 15 perctől 15 óra 30 percig tartott.

4) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztályának ügyeletes tisztje által készített feljegyzés a

fentebb rögzítettekhez képest azt a kiegészítést tartalmazza, hogy a baleseti helyszínelést végző r. törzsőrmester azt közölte mobiltelefonon, hogy a panaszosnak és barátjának előállítására azért kerül sor, mert a velük szemben intézkedő járőr páros ellen támadólag léptek fel.

A feljegyzés – továbbá a Testület rendelkezésére bocsátott szemle jegyzőkönyve – szerint a P.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya – a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 119. §, illetve 177. §-a alapján – a helyszínen közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény miatt halaszthatatlan kényszerintézkedésként szemlét foganatosított. A szemle jegyzőkönyve a panasz elbírálása szempontjából releváns adatokat nem tartalmaz.

5) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályának intézkedő r. törzsőrmestere a panaszossal és barátjával szemben garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt büntető feljelentést tett. A feljelentés az események sorozata tekintetében az állásfoglalás II. 1) és 2) pontjában ismertetettekhez képest azt az eltérést tartalmazza, hogy a panaszos szerint a gépkocsi vezetője ráhajtott a panaszos lábára, így ő a fájdalom miatt ütött rá a szélvédőre. Ezzel szemben egy szemtanú azt állította, hogy nem hajtott rá a gépkocsi a panaszos lábára. A r. törzsőrmester a helyszín, a panaszos ruházata és a gépkocsi megvizsgálása, illetve kívülálló tanúk elmondása alapján azt állapította meg, hogy a gépkocsi nem került kapcsolatba a panaszossal.

6) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztályának intézkedő r. törzsőrmestere a feljelentés megtételekor írásban meghallgatta a gépkocsi vezetőjét és utasát. A személyek nyilatkozata a panaszos magatartásával, illetve a vele szemben foganatosított rendőri intézkedésre vonatkozóan kiegészítő információkat nem tartalmaz.

7) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály alosztályvezetője összefoglaló jelentést készített a rendőr elleni panasz kivizsgálásáról. Eszerint a panaszos a r. törzsőrmester körzeti megbízott arcát megütötte és lekarmolta; az intézkedés hangneme tekintetében pedig a jelentésben az szerepel, hogy a rendőrök egybehangzóan úgy nyilatkoztak, a panaszos barátja volt az, aki „az intézkedés alatt arrogánsan viselkedett, kiabált, arra hivatkozott, hogy neki szabadságjogai vannak és belegázolnak a becsületébe”.

Az alosztályvezető összefoglaló jelentésében megállapította, hogy az intézkedés jogszerű és szakszerű volt, a szolgálati fellépés módja megfelelt a jogszabályi kritériumoknak.

8) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály alosztályvezetője az összefoglaló jelentés elkészítése érdekében személyesen

meghallgatta a gépkocsi vezetőjét és utasát, hogy nyilatkozzanak az intézkedés hangneme tekintetében. Az alosztályvezető által „kívülállónak” nevezett tanúk a panaszos állítását megcáfolták: az intézkedő rendőrök nem tegezték le az intézkedés alá volt személyeket, illetve velük szemben kulturáltan intézkedtek, őket becsületükben nem sértették meg.

9) A P.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály osztályvezetője hivatalos feljegyzést készített a panaszosnak a barátjával szemben alkalmazott kényszerítő eszközök vonatkozásában tett nyilatkozatáról. A nyilatkozat szerint a panaszos nem tudott magyarázatot adni arra, hogyan sérült meg a rendőr arca, bár azt tudja, hogy a sérülést ő okozta a rendőrnek.

10) A panasz miatt indult közigazgatási eljárásban tanúként hallgatták ki az intézkedés alá vont személyeket (a panaszost és barátját) és az intézkedő rendőröket is. A panaszos és barátja tanúként történt meghallgatásuk során készült jegyzőkönyvek a panaszbeadványban írtakhoz képest eltérést nem tartalmaznak.

A rendőrök tanúként történt meghallgatása során készült jegyzőkönyvek a panaszos vonatkozásában ugyanakkor a fentebb ismertetettekhez képest az alábbi kiegészítéseket, illetve eltéréseket tartalmaznak.

A két körzeti megbízott vallomásában egyezően úgy nyilatkozott, nem hallották azt, amikor a panaszos a gépkocsi vezetőjének azt mondta „Nem kéne elütni, nem kéne így beszélni velem!”, ellenben azt látták, hogy a panaszos rácsap a hátsó szélvédőre, ami betört. A r. törzsőrmester körzeti megbízott továbbá azt vallotta, hogy a férfi megbilincselése közben a panaszos öt többször pofonvágta, illetve lekarmolta. A r. főtörzsőrmester körzeti megbízott szerint a panaszos a járőr társát kétszer pofon ütötte. A baleseti helyszínelést végző r. törzsőrmester és a körzeti megbízott r. főtörzsőrmester a hangnem tekintetében ugyanakkor egyaránt olyan tartalmú nyilatkozatot tettek, hogy nem sértették meg becsületükben az intézkedés alá vont személyeket, és nem tegezték le őket.

11) A panaszos rendőri intézkedés miatt előterjesztett panasza miatt indult eljárásban a P.-i Rendőrkapitányság vezetője 2009. április 1-jén a panaszt mint megalapozatlant elutasította. A határozat indokolása a tényállás szempontjából új elemet nem tartalmaz.

12) A P.-i Rendőrkapitányság vezetője feljelentést tett a panaszossal és barátjával szemben hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt, illetve jelentést készített a rendőrök sérelmére elkövetett bűncselekmény kivizsgálásáról.

A feljelentés és a jelentés a panaszos és a rendőrök közötti cselekmények tekintetében azt a releváns tény tartalmazza, hogy a panaszos az igazoltatás során okmányait azonnal átadta az intézkedő rendőröknek, illetve barátja megbilincselése során annak védelmére kelt, és a r. törzsőrmester arcát megkarmolta.

A jelentés szerint továbbá mind az intézkedés alá vont személyek, mind pedig az intézkedő rendőrök tekintetében alkoholszondás vizsgálatot rendeltek el, amely valamennyi érintett tekintetében negatív eredményt mutatott.

13) A Veszprémi Nyomozó Ügyészség a panaszossal (és barátjával) szemben hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

A határozat indokolása szerint nem lehetett bizonyítani, hogy a panaszos megkarmolta volna a r. törzsőrmester arcát, sőt a tanúvallomások alapján nem lehetett kizárni azt sem, hogy a panaszos barátjával szembeni intézkedés során sérült meg a r. törzsőrmester arca.

IV.

A Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. 92. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint mindenki csak olyan intézkedés miatt fordulhat panasszal a Testülethez, amit személy szerint vele szemben foganatosítottak, és az ő jogát vagy jogos érdekét érintette.

Ez alapján a panaszos barátjával szemben foganatosított rendőri intézkedések miatt egy külön panaszeljáráásban a Testület 226/2009. (VIII. 5.) szám alatt meghozta állásfoglalását.

V.

A Testület ugyanakkor – a panaszos beadványa, annak kiegészítése és a rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján – vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának és előállításának jogszerűségét és indokoltságát; a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét, az intézkedés során tanúsított hangnemet; továbbá a törvény rendelkezéseinek megfelelő, részrehajlás nélküli intézkedés követelményének érvényesülését.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések, illetve a kényszerítő eszközök alkalmazása érintették a panaszos személyi szabadsághoz, emberi méltósághoz való jogát, a kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás tilalmát és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az alább írtaknak megfelelően.

1) A panaszos szerint a rendőrök a fellépés során nem közölték az intézkedés tényét és célját.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-a részletezi. A 4. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapjog.

A rendőri jelentések a panaszos állítását alátámasztó, vagy azt cáfoló bizonyítékokat nem tartalmaznak; kizárólag a körzeti megbízott r. törzsőrmesternek a közigazgatási eljárásban tanúként történt kihallgatásáról készült jegyzőkönyvben van arra vonatkozó nyilatkozat, hogy a szolgálati fellépés módja a Szolgálati Szabályzatban foglalt előírásoknak megfelelően történt. A Testület ezen, egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudta minden kétséget kizáróan megállapítani az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettség megsértését, és ezáltal a jogállamiság és a jobbiztonság alkotmányos alapelveiből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét.

2) A panaszos igazoltatásának jogszerűsége tekintetében a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Jelen esetben megállapítható, hogy az igazoltatás jogszerűen történt: a panaszos személyazonosságának megállapítását indokolta tette egyrészt a közrend védelme, másrészt pedig a közlekedésrendészeti ellenőrzés, illetőleg a (feltételezett) közlekedési balesettel érintett személy jogainak védelme egyaránt.

A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyébként egyeznek abban a tekintetben, hogy a panaszos azonnal eleget tett az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerinti előírásnak, azaz hitelt érdemlően igazolta személyazonosító adatait.

3) A Testület a panaszos előállítása tekintetében az alábbi megállapításokat tette.

Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontját (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy) jelölték meg.

A Testületnek az előállítás jogszerűségét a rendőrök által megjelölt jogalap fényében kellett vizsgálnia. A Testület ennek megítélése kapcsán utal egy korábbi [193/2009. (VII. 1.) sz.] állásfoglalásában kifejtettekre. Eszerint: a Testület hatásköre az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése alapján nem terjed ki arra, hogy a panaszos cselekményét büntetőjogilag minősítse. Ugyanakkor azonban minden olyan esetben, amikor az előállítás alapja az intézkedő rendőr szerint bűncselekmény elkövetésén történő tettenérés, a Testület fenntartja magának a jogot arra, hogy a panaszos által tanúsított magatartást is vizsgálata körébe vonja. Amennyiben ui. a Testület tartózkodna a panaszos cselekményének

minősítésétől, lemondana arról, hogy állást foglaljon a rendőri intézkedés jogszerűsége tekintetében.

A Testület a panaszos előállításának megalapozottsága kapcsán megállapította, hogy a gépkocsi szélvédőjének betörése – a kár nagyságára figyelemmel – büntetendő cselekménynek minősül. A panaszos – lábára gépkocsival történő ráhajtás által kiváltott – felindult állapotában kifejtett reakciója tekintetében vizsgálendő lehet a jogos védelem kérdése (amennyiben a szélvédő összetörése elhárító cselekménynek minősül), amelynek megítélése azonban az adott szituációban intézkedő rendőröknek nem volt feladatuk. Ezért az előállítás jogszabályi indoka megvolt. A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy nem a hivatalos személy elleni erőszakot, hanem a rongálás (vagy a garázdaság) bűncselekményét kellett volna megjelölniük intézkedésük ténybeli alapjaként. A Testület ezen megállapítását támasztja alá a hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt folyt büntetőeljárásban hozott ügyészi döntés is.

4) A panaszos sérelmezte, hogy csak a fogvatartásáról kapott írásos dokumentumot, a meghallgatásáról azonban nem.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Ezen alakiságok megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezeket az előírásokat, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi.

Jelen esetben a panaszos az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta, amit nem is vitatott, ezért a tisztességes eljáráshoz való alapvető joga ebben a tekintetben nem szenvedett sérelmet.

A Testület észlelte továbbá, hogy mind az igazoláson, mind pedig a meghallgatási jegyzőkönyvön szerepel a panaszos aláírása. A rendelkezésre bizonysítékok alapján a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos valóban kapott-e egy példányt a jegyzőkönyvből vagy nem.

5) A Testület – a panaszos lábsérülése miatt – vizsgálta a rendőrök segítségnyújtási kötelezettségét is.

Az Rtv. 24. §-ának (1) és (3) bekezdése értelmében a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget megadni, amit csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadhat meg.

Jelen esetben a panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezően azt tartalmazzák, hogy a panaszoshoz az intézkedő rendőrök hívták a mentőszolgálatot, mivel a feltételezett sérülés megállapítása és ellátása orvosi szaktudást igényelt. A Testület ezért megállapította, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése szerinti segítségnyújtási kötelezettségüknek, így jogsérelem a panaszost ebben a tekintetben nem érte.

6) A panaszos álláspontja szerint vele és barátjával a rendőrök megengedhetetlen hangnemben beszéltek.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A rendőrségi dokumentumok a panaszos állítását cáfolják, így a Testület az intézkedő rendőrök hangneme és stílusa tekintetében nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

7) A panaszbeadvánnyal összefüggésben a Testület felhívja a figyelmet továbbá az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésére, amelynek értelmében a rendőr a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül köteles intézkedni.

A Testület rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapítja, hogy a gépkocsi vezetőjének kívülálló tanúként történt feltüntetése, vallomásának aggály nélküli elfogadása megkérdőjelezi a rendőrség részrehajlás nélküli intézkedését.

VI.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedések érintették a panaszos személyi szabadsághoz, emberi méltósághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével nem tudta a panaszos ezen alapjogainak sérelmét megállapítani. Ennek megfelelően a Testület az Rtv. 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2009. augusztus 5.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület